

HORVÁT ADOLF OLIVÉR

(1907–2006)

Horvát Adolf Olivér tanár úr olyan egyéniség, akinek szellemi kisugárzása folyamatos. Ezt olyanok is érzékelik, akik személyesen már nem ismerhették. 2007-ben, születésének 100. évfordulóján méltattuk életművét, hiszen a megelőző évben, 2006-ban, 99 éves korában távozott el közülünk. E centenáriumi évben a Mecsek Egyesület évi közgyűlésén, a Baranyaház dísztermében Baronek Jenő és Nagy Gábor emlékezése hangzott el, közölve a gyászjelentést a 10., „új” évkönyv 83. oldalán. Közös emlékezést tartott a Magyar Biológiai Társaság és a Pécsi Akadémiai Bizottság. A Pécsi Tudományegyetem Növényrendszertani és Geobotanikai Tanszékén a herbáriumtermet 'Horvát Olivér Adolf' tanteremnek nevezték el. Születésnapján, március 6-án avatta fel Borhidi Attila professzor. Másnap Páva Péter, a Ciszterci Rend Nagy, Lajos Gimnázium igazgatója adta át a „Horvát Olivér Adolf” termet, ami addig a természetrajzi előadó volt. Itt kiállítási szekrényben kaptak helyet a tanár úr tárgyi emlékei, a falon pedig az a Krisztus-feszület, amelyet e sorok írójának ajándékozott, s amelyet méltóbbnak tartottam arra, hogy örökölni adjam a Gimnáziumnak. Lakóházának falára még ebben az évben emléktábla került a Pécsi Városszépítő és Városvédő Egyesület kezdeményezésére, Pécs város anyagi támogatásával. Ma is ott van, miközben az épületet az enyészet lassan porrá teszi. A pécsi püspök ígérete szerint van rá remény, hogy renoválása 2020-ban befejeződik, s a lakás helyén egyháztörténeti kutatóhely létesül.

Könyvek és előadások sora tanúsítja, hogy a tanár úr megbecsülése az elmúlt 10 évben tovább tartott. Népszerűségét nem csak páratlan tudásának, hanem a Mecsek és Pécs iránti hűségének köszönhetette. E mögött Isten, haza és a család szeretete állt. Szinte a város „minden polgára tanítványa” volt. Abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a Széchenyi Gimnázium befejezése óta tanítványi kapcsolatban voltam vele (akárcsak életműjének lelkes feldolgozója, Temesi Endre Miklós), s amikor botanikusként kezdtem el tevékenykedni, alkalmam volt az általa végzett szervezőmunkában közreműködni. Így ragadt rám az a „rang”, amire most is büszke vagyok, ahogyan nevezett: „Szabó Laci, a titkárom”. Kötelességemnek érzem, hogy e szervezőmunkának a legértékesebb eredményeire emlékezzem.

Alkalmos háttérnek adódott, hogy a Pécsi Akadémiai Bizottságon belül megalakult a Környezetvédelmi és Urbanisztikai Szakbizottság Dénesi Ödön Ybl-díjas építész elnökletével és Fodor István titkári közreműködésével. Ezen belül 1969-ben, 50 éve kezdte el szoros együttműködését a Biológiai Szakbizottsághoz tartozó Alkalmazott Növénytan Munkabizottság és az előbb említett szakbizottsághoz tartozó Természetvédelmi Munkabizottság.

Gyakorlatilag titkári közreműködésemmel Horvát A. Olivér irányította a szervező munkát. Fontos szakülést tartottunk 1977. február 1-én a PAB-székházban. Idézve a jegyzőkönyvből: „A Természetvédelmi és az Alkalmazott Növénytan Munkabizottságok egyesítve a hatékonyabb és eredményesebb munkát célozzák. Az 1977-79. évekre vonatkozó munkatervünkkel minden tag egyetértett...” A legsürgetőbb feladatok Pécsre és a városi parkerdőre vonatkoztak. Összesített javaslatok közül említésre méltók: 1. A zöldterületek gyors növelése Pécs levegőszennyeződésének ellensúlyozására. A városra irányuló szél miatt az év minden harmadik napján mérgező füstmennyeiség veszélyezteti a lakosságot (Kollwenz Ödön, Gyurkó István, Szabó Lajos). Ezért a város zöldterületeit növelni kell (Kalla Gábor), pl. szanált területek parkosítása, belvárosi udvarok fásítása, közparkok létesítése a kiszabadított városfal környékén (Dénesi Ödön), keresztgátas-teraszos kialakítás lehetősége (Vöröss László Zsigmond), Észak-Dél irányban minél előbbi erdőtelepítés (Buchert Ádám, Kalla Gábor), idős fák védelme, kikerülése (Tóth Imre).

← 1. kép
Növényteni és természetvédelmi
szervező munkájáért 1991-ben
"Grastyán-díj" kitüntetést vesz át
Romhányi György akadémikustól,
a Baranya megyei MTESZ
elnökétől

94

2. kép →
A PAB székházban tárgyal
(háttérben az ajtónál
Tigyi József, a PAB elnöke,
az asztalnál mellette
Újvári Jenő múzeumigazgató)

← 3. kép
90. születésnapján Borhidi Attila
köszönti a PAB székházban
(a kép bal szélén oldalról
Kollwenz Ödön)

2. Elengedhetetlenül fontos a mélységi vizek további táplálása és szennyező-
déstől való megóvása; a távlati mélységi ivóvíz-felhasználás és az erős erózióve-
szélyesség miatt összefüggő erdők létesítése (Kassai Miklós). A nagyfokú építke-
zés következtében történelmi szőlőültetvényeink pusztulnak a Mecsekoldalban
(Diófási Lajos), még jelentősebb a híres pécsi őszibarackosok beépítése (Horvát
A. Olivér). Építkezési tilalomra van szükség! Jelentős levegő- és vízszennyező
forrás az Állatkert, amit fokozatosan vadaskertté kellene átalakítani (a Mecsek-
ben honos állatok és növények szabadabb tartásával), új és korszerű állatkertet
a „Lvov-kertvárosi és a majdani siklósi lakótelepek közelségében” kell létesíteni
„csatlakozva az új parkhoz”.

A szemléletformáló tanácskozások új lendületet vettek, amikor 1979-ben meg-
alakult a Magyar Biológiai Társaság Pécsi Csoportja, melynek elnöke Horvát A.
Olivér, titkára pedig Szabó László lett. A vezetőség tagjainak többsége ma már
bevonult a tudománytörténetbe: Boros István múzeumalapító, herpetológus,
Nidetzky Antal biofizikus, Tihanyi Jenő botanikus, Uherkovich Gábor algológus,
Vöröss László Zsigmond botanikus, Wéber Mihály zoológus. Elsők között tartott
előadást Csapody István erdészbotanikus (Sopron) és Móczár László zoológus.
Emlékezetes, amikor 1982. március 4-én a Magyar Biológiai Társaság Pécsi Cso-
portjának 42. szakülésén ünnepélyes keretek között köszöntöttük fel 75. szü-
letésnapja alkalmából. A Mecsek növényvilágának nemzetközi hírű kutatóját
meleg szavakkal üdvözölte Máthé Imre akadémikus az MTA biológiai osztály
nevében, továbbá Törő Imre akadémikus, a Magyar Biológiai Társaság elnöke,
Grastyán Endre professzor, a TIT Baranya megyei Szervezetének elnöke, vala-
mint Bihari Ottó akadémikus, a PAB elnöke.

1986-ban a PAB Növényteni és Biológiai-természetvédelmi Munkabizottsága
Horvát tanár úr vezetésével a Biológiai Szakbizottsághoz került, ennek elnöke
Gallyas Ferenc professzor (az Idegklinika vegyész-hisztológusa) minden segít-
séget megadott, hogy eredményesen működhessünk. A munkabizottság tagjai
között volt Bayer Albert, Kalla Gábor, Bőjte Tibor, Buchert Ádám, Farkas Béla,
Kádár Géza, Kevey Balázs (ma az MBT Pécsi Csoportjának elnöke), Millner Jenő,
Pallai Gábor, Papp Tivadar, Kollwenz Ödön, Rumszauer János, Szerémy György,
Tillesch György, Tóth Imre és mások. Az átszervezés után szoros kapcsolatban

95

A Grastyán-díj átadása, 1991. február 25.
(Átadja: Romhányi professzor.)

„Ars poeticám? Ha a költészetnek még
gyáltkán van létjoga, /szerintem nagyon is van/
z ma nem lehet más, mint az élet, a világ
szüntelen és minden eddiginél makacsabb
humanizálása...”

← 1. kép

Növényteni és természetvédelmi
szervező munkájáért 1991-ben
'Grastyán-díj' kitüntetést vesz át
Romhányi György akadémikustól,
a Baranya megyei MTESZ
elnökétől